

la humanitat

31 DESEMBRE 2014
NÚMERO ESPECIAL
DIADA DE MALLORCA

L'hora de decidir

MALLORCA
**ESQUERRA
REPUBLICANA**

PÀG. 2
BARTOMEU MESTRE
I SUREDA «BALUTXO»
**TRICENTENARI?
QUIN?**

JOSEP MUNCUNILL
**EL SOBIRANISME
A MALLORCA, AVUI**

PÀG. 3
PERE SÁNCHEZ
**DESINFORMACIÓ
TRICENTENÀRIA**

PÀG. 4
CRISTÒFOL SOLER:
«Aquest sistema autonòmic
el veig trucat i no ofereix
més possibilitats»

TRICENTENARI? QUIN?

«S'ha fet memòria de la defensa catalana de les seves institucions, però s'ha menystingut la participació d'illencs i valencians»

► **Dia 9 de setembre de 1714**, dues galioes mallorquines esquivaren el setge marítim i arribaren al port de Barcelona entre les aclamacions de la gent que va qualificar la proesa de miracle. Aquell va ser el darrer dels centenars de viatges que, d'ençà de la primera expedició de 1705 i al llarg de més de nou anys de guerra, feren les naus illenques carregades de pólvora, d'armes i de teies, però també de farina, de vi i de productes bàsics. Tan populars es feren les provisions, procedents d'Alcúdia, d'Eivissa, de Felanitx, de Palma, de Pollença i de Sóller, que la gent de Barcelona, quan veia arribar les barques, exclamava: «Ja arriba el rebost de Mallorca». Ferran Soldevila, a *Història de Catalunya*, reconeix el paper «de Mallorca i d'Eivissa estretament unides a Catalunya i fornint, constantment i generosament, queviures i municions als barcelonins assetjats, fins al punt que d'elles va rebre Barcelona el principal i gairebé únic sosteniment».

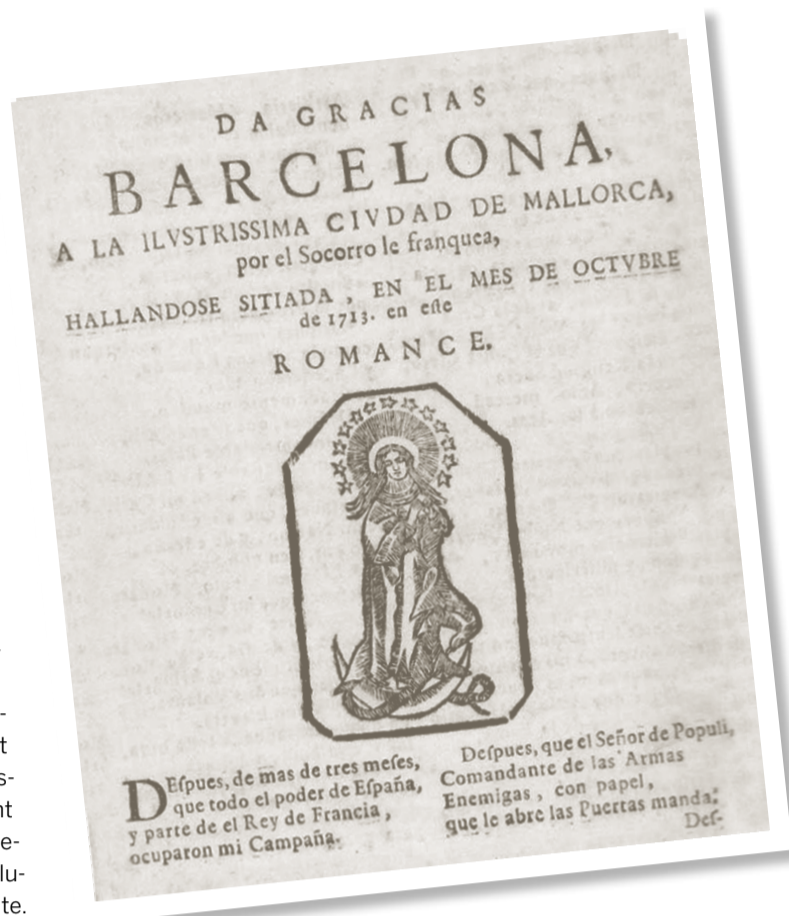
Els illencs no només contribuïren materialment a la defensa de la ciutat. Aquella guerra era també la seva guerra. Foren molts els mariners que, després de descarregar les mercaderies, s'incorporaren a la defensa. A més dels mariners, entre 500 i 800 homes

procedents de l'Escola d'Artilleria de Mallorca s'incorporaren a l'exèrcit català, sota el comandament del general valencià Joan Baptista Basset, i foren clau en els ferotges combats dels dies 12, 13 i 14 d'agost de 1714 en el bastió de Santa Clara. Molts d'illencs i valencians hi colaren la vida i foren enterrats en el Fossar de les Moreres. El diari del setge està ple de referències a les gestes dels mallorquins.

Cal no oblidar, tampoc, que la Guerra de Successió no va acabar dia 11 de setembre de 1714 a Barcelona ni, tampoc, dia 18 d'aquell mes a Cardona. Eivissa i Mallorca varen resistir les pressions, les amenaces i els diversos atacs fins que, dia 15 de juny de 1715, l'exèrcit borbònic desembarcà a Cala Llonga i Cala Ferrera amb un contingent de més de 30.000 soldats, una xifra molt superior a la que havia assetjat Barcelona l'any abans. Dia 5 de juliol Eivissa va capitular i dia 11 de juliol es lliuraven les claus de Palma a D'Asfeld, el genocida de Xàtiva. L'ombra de la repressió, de l'espoliació fiscal, de les lleis per sembrar la desmemòria, la usurpació dels drets històrics, l'anorreament de les institucions, el lingüicidi, l'etnocidi... es varen estendre. El Decret de Nova Planta marcà l'extinció del Regne de Mallorca com abans ho havia fet amb el de València i com ho faria amb el Principat de Catalunya.

El 2014 s'ha commemorat un Tricentenari 1714–2014 amb llums i ombres. En positiu, ha servit per fer memòria de la resistència catalana en defensa dels seus furs i de les seves institucions. En negatiu, s'ha fet des de l'esquarterament i s'ha menystingut la transcendental participació dels illencs i dels valencians. En definitiva, han amagat de manera deliberada que la Guerra de Suc-

cessió va ser de tota la nació catalana i no només del Principat. Barcelona? Sí, naturalment, però no només Barcelona! 1714? Sí, naturalment, però no només 1714! Oblidar els fusellers valencians, els mariners i els artillers illencs és molt més que una injustícia. L'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya estan en deute. Els correspon fer un gest que honori la solidaritat compromesa i el compromís solidari d'aquells mariners que, sense més eines que les velles i els remes, i sense més recursos que el vent i la destresa, no només varen nodrir Barcelona durant una dècada, sinó que també s'incorporaren amb coratge a defensar-la fins a la mort i es feren dignes d'una admiració popular com certifica la història. Una admiració i un reconeixement que els barcelonins assetjats de l'època brindaren als mallorquins i que, ara, els hi ha estat furat. Cal una reparació justa i necessària a la ignomínia perpetrada per un comissariat insensible i provincià que ha brindat ales als botiflers i als anticatalanistes, perquè Mallorca va ser qui més va aportar, en béns i en vides, a la defensa de Barcelona i el territori que més va resistir i combatre Felip V.

De moment, a les Illes s'ha constituït una comissió cívica amb el nom Tricentenari 1715–2015 i el lema «Del Decret de Nova Planta al Dret a Decidir». Des de la societat civil, al llarg de l'any 2015, mirarem d'enaltir la memòria i reparar l'oblit que s'ha volgut promoure al vertader (i únic) tercer centenari de la finalització de la Guerra de Successió, amb la caiguda d'Eivissa i de Mallorca, com a darrer bastió de la Nació Catalana.

Bartomeu Mestre i Sureda «Balutxo»
Escriptor
@balutxo

la humanitat
ÉS UNA PUBLICACIÓ
D'ESQUERRA REPUBLICANA

—
Editors
Oriol Amorós i Guillem Clapés

—
Maquetació Glòria Comellas
Tancament Santi Bracons

—
Dipòsit legal B.20103–2014
Impressió Imprintsa

—
Redacció
Federació Territorial
d'Esquerra Republicana
a les Illes Balears i Pitiüses:
Avinguda Gabriel Alomar,
37. 07006 Palma
871 572 285
illes@esquerra.org

EL SOBIRANISME A MALLORCA, AVUI

► **Davant la recent exacerbació** del nacionalisme espanyol des del segon mandat del senyor Aznar, tot un plegat de persones de Mallorca de procedència dispersa s'ha agrupat com a associació constituint l'Assemblea Sobiranista de Mallorca (ASM). La finalitat és treballar per la defensa de la identitat com a poble i com a nació.

No som pocs que, en sortir del franquisme i havent-hi patit prou ignomínies, persecució i presó en aquells anys, vàrem veure en l'obertura del senyor Suárez i la Constitució del 78 una sortida prou interessant i creïble per tirar endavant. El fet de la restauració de la Generalitat, el retorn de l'exili del seu president Josep Tarradellas i el reconeixement i autorització del Partit Comunista i d'Esquerra Republicana de Catalunya eren proves prou contundents per creure-hi, no solament per al Principat, sinó també per a Mallorca i la

resta d'Espanya. Sempre vaig pensar que havia valgut la pena córrer aquell risc i estàvem prou satisfets de la recuperació de la llengua catalana allí i aquí, tant en l'ensenyança com en l'Administració i en els medis de comunicació, com en la millora de la convivència dins de l'Estat, la millora dels drets civils i la millora de la mateixa economia fins arribar el senyor Aznar, en la seva segona legislatura —que, per cert, no havia votat a favor de la Constitució del 78— amb la seva afronta a la nació catalana, l'inici de la bombolla immobiliària i la supèrbia com a estil de governar.

Crec que la resposta a aquella política del senyor Aznar dels socialistes de Catalunya (PSC), quan assumeixen el poder de la Generalitat amb Esquerra Republicana i Iniciativa i Verds el 2003, va ser millorar el primer Estatut d'Autonomia del final dels anys setanta per un altre que assumís

DESINFORMACIÓ TRICENTENÀRIA

► Si preguntàssim entre la ciutadania quins són els fets que ens duen a commemorar un Tricentenari aquest 2015, arribaríem a la conclusió que la immensa majoria dels illencs desconeixem la nostra història. El silenciament en uns casos i la versió i lleis dels vencedors en d'altres, s'han postrat durant aquests 300 anys com un pòsit de fang sec que no deixa veure el veritable quadre amb claredat. És aquí on pretenc fer una mirada cap al periodisme i les indústries culturals com a pinzells capaços de restaurar un dels quadres més importants de la nostra història.

Cal pensar que el periodisme del present posa les bases de la història que s'explicarà en el futur. Per tant, la història del passat és el resultat obtingut gràcies a cronistes que varen dedicar temps seu a explicar uns fets que visqueren en primera persona, i també a la interpretació que en fan els historiadors. Això és, precisament el que ens va faltar als illencs en la meua modesta opinió, un relat dels fets sorgit des de la nostra terra que fos capaç de transcendir les nostres fronteres i les barreres posades pels vencedors de la Guerra de Successió; una obra com

«Durant la Guerra de Successió, els illencs vàrem perdre el més important que teníem com a poble, la nostra sobirania»

la que va escriure el militar austriacista i historiador Francesc de Castellví a l'exili, que explicà al món i a nosaltres mateixos què teníem, què vàrem perdre i què vàrem patir els illencs en aquella guerra. Perquè si aquesta figura va existir, desafortunadament no ha arribat als nostres dies amb la claredat i nitidesa que molts hauríem volgut.

I ara, què podem fer? En primer lloc, no seguir lamentant-nos del que no tenim. Vàrem perdre inquantificables documents el 1868 quan es varen cremar tants d'ajuntaments durant les revoltes populars. Per sort, aquest any amb motiu del Tricentenari ja s'ha posat en marxa tota una maquinària humana que té per objectiu posar llum i taquígrafs damunt tot allò que va

passar a la nostra terra durant la Guerra de Successió, què teníem abans i què va passar després. Alguns historiadors argumenten que allò simplement va ser una guerra entre dos emperadors per dominar Europa, però en aquella disputa els illencs vàrem perdre el més important que teníem com a poble, la nostra sobirania.

La maquinària de la qual parla és la Comissió Cívica 1715-2015, aixoplugada sota el paraigüa de l'Obra Cultural Balear i en què hi participen nombrosos experts i voluntaris de diversos camps, especialment l'històric. Cada dia s'hi va sumant més gent, es fan més peticions d'actes i també més propostes per incloure dins el programa d'actes del Tricentenari. L'únic que ens queda per saber és: d'una banda, si els mitjans de comunicació que es consideren independents donaran difusió a la commemoració del Tricentenari 1715-2015 i d'altra banda, si es podrà comptar amb l'ajut de les institucions de govern illenques. La primera, l'anirem veient sobre la marxa. Quant a la segona, ara per ara, la resposta és «no», i que aquesta contestació canviï a mitjan 2015 depèn bàsicament

del que decideixin els ciutadans a les properes eleccions. Ras i curt.

Independentment que arribi o no aquesta ajuda que representaria una injecció pressupostària important, ja s'està fent una gran quantitat de feina il·lusionada i desinteressada. Per a l'any entrant hi ha preparades nombroses conferències, exposicions, escenificacions al carrer, música, tot tipus d'actes i publicacions. Entre aquestes publicacions, s'estrenarà un documental anomenat «La Resistència», patrocinat per la Fundació Irla i el Grup Blanquerna, i que he tingut l'honor de dirigir. En ell, Bartomeu Mestre, Oriol Junqueras, Pere Morey i Guillem Morro narren els fets de la Guerra de Successió en què hi participaren illencs, n'expliquen les conseqüències i deixen anar una mirada cap al futur. Tot això s'ha fet amb uns recursos econòmics molt inferiors als que s'hi destinarien si fóssim un país normal amb una autoestima normal. Tal vegada qualche dia n'aprenuem i valorem tant la nostra història i la nostra cultura que la convertim en un valor econòmic del país exportable. En aquell mo-

ment, ens podrem considerar un país normal i desacomplexat.

Actualment, els vents són propicis per treure a la llum tota la veritat històrica que ens ha estat amagada. Com aquell fill que descobreix per ell mateix que és adoptat, i aleshores el desengany i la mentida l'empenyen a la recerca de la veritat, el nostre poble comença, a poc a poc, a descobrir els trucatges de l'Estat espanyol. Som una societat cada pic més desenganyada, que estira del fil de la mentida i veu que encara n'hi ha més i més. És, precisament ara, un moment en què ens sorgeixen cada vegada més preguntes que ens empenyen a cercar respostes constantment. En aquest sentit, un dels punts més importants de la recerca són els orígens, perquè molt probablement estigui en ells la resposta per saber quin camí ens convé prendre en un futur.

Pere Sánchez
Periodista
@PereSánchez

les deficiències de l'anterior, sobretot pel que fa a la sobirania de la nació catalana, almenys com a subjecte jurídic, a fi que quedés clar el terme de *nació catalana*, això sí, dintre de l'Estat espanyol.

Aquell segon Estatut, aprovat per la Generalitat, les Corts Generals i en referèndum del Principat, fou rebutjat per la sentència del Tribunal Constitucional del 2010, després de quatre llargs anys d'ignominiosos estira-i-arronsa dins i fora del Tribunal, a instàncies d'una consulta popular del PP, encapçalat pel senyor Mariano Rajoy —aleshores secretari general dels populars—, amb un suport de gairebé un milió de signatures. Recordo com uns dels principals motius propagandis-

tics de les meses que recollien signatures per Madrid eren, justament, per anar contra els catalans.

La resposta a aquest afrontament del Govern d'Espanya ha d'ésser, evidentment, dels partits polítics, però donada la situació d'un arc parlamentari, tant a les illes com a Madrid, que no representa el sentit majoritari de la població quant a recuperar la identitat, de submissió a interessos aliens a nosaltres, de sobreexplotació dels nostres recursos, de permetre un deute pressupostari superior al 15 % i de desconeixement de la nostra singularitat de llengua, cultura i història, ens sembla que la resposta és començar en forma d'associacions no partidis-

tes i molt transversals, a imatge de l'Assemblea Nacional Catalana, com l'ASM, amb l'objectiu, tal com diuen els estatuts, d'estendre el sobiranisme a Mallorca a fi de construir una majoria social favorable a la constitució d'un estat propi per als mallorquins, o d'esdevenir un nexa d'unió i de coordinació entre persones i grups de l'òrbita sobiranista i contribuir a estructurar el catalanisme independentista de l'illa al marge dels partits polítics. I, per conseqüència, plantejar el dret a decidir de Mallorca en un proper futur.

Josep Muncunill
Metge jubilat i membre de l'ASM
@josep_riba

ENTREVISTA

CRISTÒFOL SOLER

«Aquest sistema autonòmic que tenim el veig trucat i no ofereix més possibilitats»

CRISTÒFOL SOLER
INCA, 1956
@CristofolSoler

Cristòfol Soler és actualment un home desenganyat envers l'Estat espanyol. Després d'haver militat durant gran part de la seva vida al Partit Popular, haver presidit el Govern Balear i el Parlament, el setembre passat es donà de baixa del PP pel menyspreu al país i la manca de voluntat del partit de redreçar aquestes polítiques.

Què l'ha fet deixar de pensar que les Illes Balears i Pitiüses poden tenir encaix dins l'Estat espanyol?

L'any 1996 vaig demanar a José María Aznar per què prenia en consideració la millora de l'Estatut d'Autonomia d'Aragó i no feia el mateix amb el de Balears. Ell em va respondre que perquè a Aragó governaven amb el PAR. Aquí va ser quan vaig descobrir com funcionava Espanya, i ara ja estic en una altra fase. Aquest sistema autonòmic que tenim el veig trucat i no li veig més possibilitats.

L'Estat fa una simulació dels recursos que volen destinar a cada comunitat autònoma. Els dos partits sistèmics —PP i PSOE— tenen unes preferències —uns a Andalusia i Extremadura, i els altres a Castella i Galícia— i acorden assignar-los uns recursos per mantenir la pau social a Espanya. Se cerca una fórmula que provoqui aquest resultat i el duen a terme, amb unes ponderacions en funció de si necessiten —o no— els catalans per governar.

Allò que hem aportat els Països Catalans a la caixa espanyola des del restabliment de la democràcia és gairebé equivalent als recursos que ha rebut de la Unió Europea des que en forma part.

Ens veuen com unes illes allà enmig, creuen que aquí som tots rics i no comprenen la nostra realitat. A més, ja és una cosa de la mateixa concepció de l'Estat. Espanya és Castella elevada al seu ideal. Nosaltres i tota la Corona d'Aragó som territori conquerit.

Els ho tenen claríssim. Tant, que el Senat mai s'ha reformat per evitar que, si es dona el pes a cada territori d'acord amb la seva població, puguin quedar trastocats els equilibris entre Castella i la "perifèria". Aquest argument, l'he sentit dins executives estatals. Amb l'estructura actual que tenim de l'Estat, heretada dels Decrets de Nova Planta, no tenim cap possibilitat de decidir res. S'han de cercar altres vies, sempre partint d'un punt zero, que és recuperar la nostra sobirania.

Queda mig any per a les eleccions autonòmiques i locals, com veu el panorama?

Crec que el Partit Popular no obtindrà la majoria absoluta. En aquests moments, la militància i l'electorat del PP estan molt tocats, tant a la Part Forana de Mallorca com a Ciutat. A l'altra banda, encara s'ha de clarificar encara més la situació, i l'ídoni seria que les diverses parts fossin capaces de fer sacrificis i arribar a un gran acord. A Eivissa, el Partit Popular està molt tocat, més que a Mallorca. I, a Menorca, veurem què passa. Cada illa està en una posició molt diferent. Crec que hi haurà molt de vot de càstig a Bauçà, tant als pobles com a Palma, i això podria propiciar un canvi de govern.

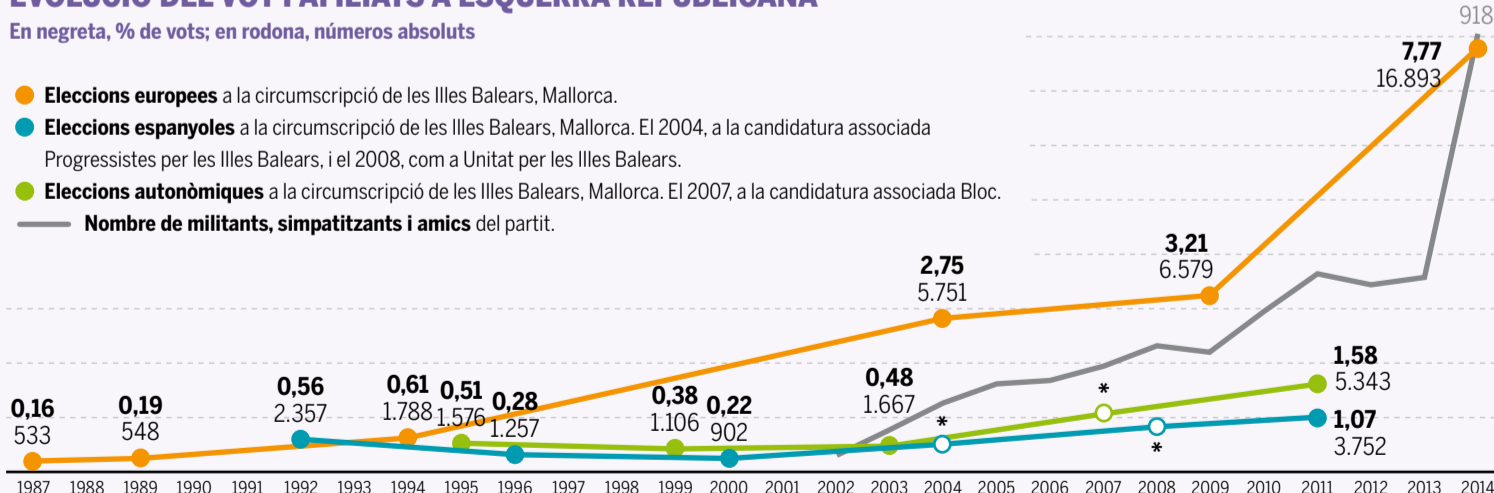
Penso que ara s'ha de fer un esforç per mantenir els serveis socials i el sistema d'ensenyament. Tot i considerar-me democratacristià, prioritzaré vot de país a vot de dreta o esquerra, que crec que en aquests moments és el que s'ha de fer.

L'ESQUERRA NACIONAL CREIX A MALLORCA

EVOLUCIÓ DEL VOT I AFILIATS A ESQUERRA REPUBLICANA

En negreta, % de vots; en rodona, números absoluts

- **Eleccions europees** a la circumscripció de les Illes Balears, Mallorca.
- **Eleccions espanyoles** a la circumscripció de les Illes Balears, Mallorca. El 2004, a la candidatura associada Progressistes per les Illes Balears, i el 2008, com a Unitat per les Illes Balears.
- **Eleccions autonòmiques** a la circumscripció de les Illes Balears, Mallorca. El 2007, a la candidatura associada Bloc.
- **Nombre de militants, simpatitzants i amics** del partit.

► **A Mallorca, s'ha experimentat** en els darrers anys un augment significatiu en l'àmbit de l'esquerra nacional, que s'ha vist reflectit en la consolidació i el naixement de nous espais que reivindiquen la independència dels Països Catalans, com

ara l'Assemblea Sobirana de Mallorca, la Comissió del Tricentenari 1715–2015, la consolidació del Grup Blanquerna, etc. Aquesta embranzida del moviment sobirana a Mallorca també s'ha traduït en un augment orgànic i electoral d'Esquerra

Republicana, l'únic partit polític a Mallorca que es declara independentista i que té els Països Catalans com a subjecte nacional.

Esquerra Republicana, els darrers anys i sobretot els darrers mesos, ha augmentat molt en nom-

bre d'afiliats, situant-se en prop de 1.000 afiliats, actualment. Aquesta consolidació orgànica del partit estructura des dels municipis el projecte independentista, arrelgant de cada dia més gent motivada per un canvi real, de trencament amb

l'Estat espanyol i amb l'*statu quo* actual, que permeti construir una democràcia real des de zero. D'altra banda, aquesta consolidació en l'àmbit organitzatiu també s'ha traduït en l'àmbit electoral. Per a Esquerra Republicana, d'ençà de les primeres eleccions en què es va presentar a Mallorca, la tendència sempre ha estat a l'alça; tot i així, aquest creixement s'ha accentuat en les darreres eleccions europees, en què Esquerra Republicana va treure un 7,7 % dels vots.

La consolidació i el sorgiment d'organitzacions populars independentistes, l'augment en nombre de vots a les eleccions i el creixement del partit són elements esperançadors per a un futur ple d'incertesa. Un futur que ens demana retornar allò que li pertoca al nostre poble, és a dir, la llibertat i la dignitat, per poder construir un país just i igualitari, sense discriminacions de raça, sexe o classe.